

U ovom broju:

* *Hronika*

Hronika povratka
Hronika zločina

* *Poginuli i nestali*

Aktivnosti na rasvjetljavanju
sudbina nestalih
Reagovanja

* *Pomeni - in* *memoriam*

Ravni Kotari, april 1993.
Novo Nevesinje, april 1992.

* *Sudski postupci*

Sudski postupci protiv Srba
Sudski postupci protiv Hrvata
Postupci pred Haškim sudom
Haški sud - Republika Hrvatska

* *Apeli - poruke -* *obavještenja*

Posjete srpskim zarobljenicima
u Lepoglavi

* *Pravni savjeti*

Zastarjelost potraživanja
naknada ratne štete

IN MEMORIAM KRAJINSKIM IZBJEGLICAMA ŽRTVAMA U AGRESIJI NATO NA SRJ

Majino naselje, 24.04.1999. - **Ivančević Ivan** (1992),
Volarević Damir (1970), **Volarević Radivoj** (1972), **Ilić**
Gordana (1924), **Ivanović Marko** (1995);

Batajnica, 18.04.1999. - **Rakić Milica** (1996);

Palić, 25.05.1999. - **Alavanja Jeka** (1929);

Surdulica, 31.05.1999. - **Popović Slavko** (1939), **Janjanin**
Bogdanka (1923), **Vučković Milanka** (1934), **Slijepčević Milan**
(1909), **Malešević Danica** (1931), **Pavković Đorđe** (1954),
Budisavljević Petar (1939), **Napijalo Dragić** (1929), **Žigić**
Rade (1947), **Malobabić Bosiljka** (1946), **Malobabić Milena**
(1979), **Malobabić Rade** (1980), **Malobabić Milenko** (1983);

i desetinama onih koji u Orahovcu, Prizrenu, Prištini...
netragom nestadoše.

Nekada su imali zavičaj koji se zvao Krajina. Vjerovali su da
ga ne mogu izgubiti jer su bili pod zaštitom UN-a. U proljeće i ljeto
1995. godine Hrvati im, uz pomoć tih istih zaštitnih snaga, oteše
zavičaja njih prognaše. Bili su naivni što su vjerovali da "zaštitne
snage" njih treba da štite.

U najdužoj, ikad zabilježenoj, izbjegličkoj koloni dođoše u novi
zavičaj - Srbiju, vjerujući da su u matici svojoj potpuno bezbedni.
I opet se prevariše.

U NATO agresiji na SRJ, u proljeće 1999. godine, u novom
zavičaju, i živote izgubiše. Ubiše ih NATO projektili ispaljeni iz
velikih visina i daljina. Njihovi životi postadoše "kolateralna šteta"
u misiji "sprečavanja humanitarne katastrofe". I ovaj put su bili
naivni što su vjerovali da se "humanitarno" odnosi na ljudsko.

A oni koji su varali, naređivali ili ubijali starce i djecu po izbjeg-
ličkim kampovima, bez obzira kako misiju ubijanja zvali i sa čime
opravdavali, počinili su najteži zločin upravo zbog toga što je lju-
dski život jedinstven, neponovljiv i nenadoknadiv. Za počinjeni
zločin počinio i naredbodavci moraju i odgovarati u nekom
sadašnjem ili budućem krivičnom, političkom, istorijskom... procesu.
Božiji sud svakako ne mogu izbjeći.

Beograd, 23.03.2000. godine

VERITAS

IZDAVAČ: VERITAS

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Savo Štrbac

ZAMJENIK GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA: Radivoj Nikolić

SARADNICI: Biljana Trkulja, Danijel Milanković i Milorad Pribičević

ADRESA: Beograd, ul. Dečanska (M.Pijade) 8/4

TEL/FAKS: 011/3236-486

E-Mail: veritas@yubc.net

WEB: www.veritas.org.yu

HRONIKA POVRATKA

D. Herceg, "Vjesnik", 22.03. 2000.

U RIJECI OTVOREN GENERALNI KONZULAT SR JUGOSLAVIJE

"RIJEKA, 21.03.2000. - U utorak je u Barčićevoj ulici u Rijeci, na 1.074 četvornih metara gradskoga prostora, otvoren Generalni konzulat Savezne Republike Jugoslavije. Konzulat SRJ pružat će usluge građanima s područja Istarske, Primorsko - goranske, Ličko - senjske te Karlovačke županije. Dužnost prvoga generalnoga konzula povjerena je **Velimiru Slana**, koji je u diplomaciji već više od 35 godina, a prije dolaska u Rijeku je bio generalni konzul Savezne Republike Jugoslavije u Grazu u Austriji.

Prema riječima Velimira Slane, glavna zadaća toga konzulata bit će rad na normalizaciji odnosa između SR Jugoslavije i Republike Hrvatske. Isto tako, naglasio je konzul Slana, jedna od najvažnijih zadaća Konzulata bit će da 'svatko sto prije dođe u svoj dom'. Generalni konzul Slana je, među ostalim, naglasio kako vjeruje u dobru suradnju dviju država, ali je i podsjetio na trenutke kada su odnosi između SR Jugoslavije i Hrvatske bili u 'fazi monologa', odnosno na vrijeme 'kada se na pitanje odgovaralo protupitanjem'."

S. Ristić, "Politika", 24.03.2000.

KONFERENCIJA ZA NOVINARE UNHCR-a

"BEOGRAD, 24.03.2000. - Informaciju koju je prilikom posete Hrvatskoj dobila **Sadako Ogata**, visoki komesar UN za izbeglice, a saopštila je na konferenciji za novinare u Beogradu, i po kojoj -

za predstavnike nove hrvatske vlasti povratak izbeglih Srba u Hrvatskoj više nije političko pitanje, **Eduardo Arboleda** (zamjenik šefa beogradske kancelarija UNHCR-a) je ocenio kao dobru i zadovoljavajuću vest. Međutim, poučen iskustvom koje je stekao boraveći izvesno vreme u Vukovaru, Arboleda je rekao da 'Hrvatsku treba držati za reč', ali i videti šta će konkretno i da se uradi po tom pitanju.

*Ako povratak Srba u Hrvatsku nije više političko pitanje, zašto je, onda, po Vama, predsednik **Stjepan Mesić** rekao da se u Hrvatsku može vratiti 16.500 Srba, kad se zna da je tom broju Srba povratak odobren još pre dve godine?* - upitali smo.

- To isto pitanje i mi smo im postavili. Odgovorili su nam da su oni odobrili povratak za navedeni broj Srba, ali ih nisu vratili zato što nisu imali gde da ih vrate, odnosno da nije bilo mogućnosti. Zbog toga su, vele, i tražili od međunarodne zajednice da im da 50 miliona dolara, kako bi mogli da obnove - prvo one kuće koje su manje oštećene, pa onda redom. Držimo ih za reč. Ali ne samo to. Od njih ćemo tražiti konkretne predloge za rešenje ovog veoma važnog problema - odgovorio je Eduardo Arboleda.

S obzirom na to da se beogradskoj kancelariji UNHCR javilo oko 22.000 zainteresovanih za povratak, zatim da se zna njihov profil, i da se znaju mesta u koja bi se izbegli vratili, ekipe Visokog komesarijata UN za izbeglice ovih dana ispituju stanje na terenu. Naime, traže se manje oštećene kuće, zatim porodice - udomitelji koje bi privremeno primile povratnike, dok im se njihovi domovi ne osposobe.

"Tanjug", 27.03.2000.

SRBI BI SE VRATILI, ALI NEMAJU GDE

"ZAGREB - Koliki je raskorak između deklarativnog zalaganja nove hrvatske vlasti za povratak prognanih Srba i stvarnosti, pokazuje i podatak da bi se u Okučane vratilo oko 1.600 srpskih izbeglica, ali nemaju gde.

Pravnik u birou Srpskog demokratskog foruma (SDF) u Okučanima **Ilija Vlaisović** kaže da je toliko Srba podnelo zahtev za povratak na to područje, ali da nemaju gde da se vrate, jer su u njihovim kućama Hrvati iz Bosne i Hercegovine. Vlaisović napominje da je u birou SDF pravnu pomoć od 1997. godine zatražilo oko pet hiljada izbeglica, dodajući da ljudi dolaze, ali pošto ne mogu da vrate svoju imovinu i da ostvare druga prava, opet odlaze.

Do sada je preko SDF-a u Okučanima podneto oko 350 zahteva za povratak imovine, a do kraja prošle godine ona je vraćena samo u 37 slučajeva. Prema podacima Forumu, koji su danas objavljeni u štampi, u Okučanima i petnaestak naselja te opštine sada živi oko 640 Srba, od blizu 4.800 koliko ih je bilo pre rata.

Najviši predstavnici nove hrvatske vlasti u susretima sa stranim sagovornicima 'na sva usta' obećavaju da će učiniti sve za povratak izbeglih Srba, jer za to više, navodno, nema političkih prepreka, ali stalno ističu da nema novca za to, tražeći pomoć međunarodne zajednice.

Tako bi ekonomska strana povratka ubuduće mogla da bude izgovor što se Srbi ne vraćaju, kao što je i prethodna vlast Hrvatske demokratske zajednice deklarativno bila za povratak, a u isto vreme je stvarala razne administrativne prepreke za povratak prognanih Srba, montirala sudske postupke protiv njih i na druge načine im stavljala do znanja da nisu poželjni u Hrvatskoj.

Zato se u Hrvatsku do sada, prema podacima Srpske narodne stranke, vratilo samo oko 38 hiljada prognanih Srba..."

HRONIKA POVRATKA

G. Borković, "Vjesnik", 27.03.2000.

"ISNK", 01.04.2000.

"ISNK", 02.04.2000.

Milorad Pupovac: ZAŠTO NETKO MORA ZAUZETI TRI KUĆE, AKO MU JE DOVOLJNA JEDNA?

"... * Je li ipak moguće da dođe do povišenih tenzija zbog povratka Srba, budući da se vrlo malo govori o mogućnosti da se doseljeni Hrvati vrate u svoje domove u BiH?

- Prije svega, ne vjerujem da će doći do značajnih tenzija, ako država bude provodila politiku povratka, a ne samo ostala na deklarativnim stajalištima. Hrvati će se morati vraćati u BiH.

Uostalom, već su se i počeli vraćati na područja Posavine, Dervente i Brčkoga. Srpska zajednica će pomoći da povratak započne i na banjalučko područje. Ne smijemo postati taoci HDZ-ove politike, koja je javno govorila da se izbjeglice moraju vraćati, a tajno im se poručivalo: Vi ostanite tu, tu je sve vaše, tu ćete biti, vaša domovina je Hrvatska. Nova Vlada, a to je SNV predlagao i prošlog, ima prostora riješiti neka pitanja bez ijedne kune ili lipe. Potrebna je samo efikasna politika Vlade. Zašto netko mora zauzeti tri kuće, ako mu je dovoljna samo jedna? Ako je došla jedna obitelj, ne mora se razdvojiti u tri ili četiri kuće, pa da sin ima jednu, kći drugu, baba i djed treću, a roditelji četvrtu. Ljudi čije su kuće obnovljene moraju se vratiti. Država ne može tolerirati da se vraćaju samo stariji. Ne može se tolerirati ni politiku koju je podržavao **Jure Radić**, da se u kuće povratnika srpske nacionalnosti naseljavaju osobe iz drugih krajeva Hrvatske. Ne može se netko iz Gospića doseliti u Korenicu, u kuću izbjeglog Srbina koji je trenutačno u kući Hrvata u Belom Manastiru. Prostora u Hrvatskoj ima za sve!"

Milan Đukić: TRAŽIĆEMO POVRATAK KOTARA KNIN I GLINA

"ZAGREB, 01.04. - Sudeći prema najavi **Milana Đukića**, zastupnika Srba u Saboru i šefa Srpske narodne stranke, pravi izazov za Vladu premijera Ivica Račana i Zastupnički dom, u kojem većinu ima šestoročlana koalicija, tek slijedi.

- Srpska narodna zajednica očekuje od nove vlasti da se vrate u život suspendirane odredbe Ustavnog zakona koji je regulirao politička prava nacionalnih manjina, odnosno Srba u Hrvatskoj.

Te su odredbe ukinute u oktobru 1995. godine. Dakle, tražimo da se vrati odredba prema kojoj one nacionalne zajednice koje imaju više od osam posto udjela u stanovništvu Hrvatske budu zastupljene u Saboru i tijelima lokalne samouprave proporcionalno svom broju. Osim toga, tražimo vraćanje odredbe o kotarevima Knin i Glina, u kojima bi bila srpska lokalna samouprava i uprava - izjavio je Đukić.

- Podsjećam da je Ustavni zakon s tim odredbama bio uvjet za ulazak Hrvatske u Ujedinjene narode.

Đukić tvrdi da zbog ukidanja odredbe o proporcionalnoj zastupljenosti danas u Hrvatskoj postoje potpuno neprirodno strukturirane sredine i ilustrira to primjerom Donjeg Lapca, iz kojega je i sam. Tamo danas živi 4.000 Srba i 300 Hrvata, ali među 50 tamošnjih policajaca nema nijednog srpske nacionalnosti."

IPAK SRUŠILI PRAVOSLAVNU CRKUVU

"GRUBIŠNO POLJE, 02.04.

- I pored intervencije Srpske pravoslavne crkve da se ne sruši stara crkva u **Velikim Zdencima** i pismenog obećanja uzoritog kardinala Franje Kuharića, da će učiniti sve da se ne ruši crkva, na žalost, crkva je u potpunosti srušena, tako da momentalno ne postoji ni tragovi pomenute crkve.

Na mjestu gdje je 1991. godine miniran parohijski dom u Velikim Zdencima sada je potpuno raščišćen teren. Sudskom odlukom broj 3-67/96 i p-136/95-3 od 18. februara 1995. godine Općinskog suda u Grubišinom polju, zemljište na kome se nalazila crkva i parohijski dom pretvoreno je u društveno vlasništvo. Srpska pravoslavna crkva do danas nije dobila nikakav pismeni izvještaj o ovom postupku, niti su dostavljene navedene sudske odluke i pored pismenog zahtjeva.

Crkva Svetog Spiridona u Petrinji, koja je u izgradnji, takođe se ruši. Telefonskim zahtjevima MUP-u Petrinja i gradonačelniku Petrinje, nije dobijen nikakav odgovor i pored urgencije u vezi spomenutog događaja.

Slična situacija je zadesila ranije srpske pravoslavne crkve u Novoj Gradišci, Vinkovcima, Slavenskom Brodu, Gospiću, Gornjoj Rasenici i Rastovcu, po dosadašnjim saznanjima.

Za sve pomenute crkve ne postoje više nikakvi znakovi da su crkve uopšte postojale. Vlasti Republike Hrvatske nikada o tome nisu dostavile zvanične izvještaje."

OCA I KĆERKU UBIO PIJANI MEŠTANIN

"ZAGREB, 10.04. - Posle nedelju dana intenzivne istrage policija Vukovarsko-sremske uprave uspela je da razjasni i uhapsi počinioca do sada nezapamćenog zločina u Ivankovu kraj Vukovara.

U svojoj kući u ulici F. Trenka, 31. marta nađeni su brutalno u b i j e n i **Milorad Savić** (55) i njegova 12-godišnja kćerka **Laura**. Oni su ležali ubijeni deset dana, dok ih nije tako p r o n a š l a Miloradova starija kćerka koja živi kod rođaka.

Počinitelac zločina je **Mladen Cerančević** (34) iz istog mesta, inače daljnji rođak Miloradove supruge koja je od teške bolesti umrla 1992. godine ...

Kako je utvrđeno i on sam priznao, Mladen Cerančević je u pijanom stanju 20. marta uveče došao u kuću Milorada Savića i kada su se nešto sporečkali ubio ga je udarcima drvenog kolca po glavi, a zatim ga je još razrezao po vratu i u tu ranu ugurao odrezani polni organ.

Na tu buku dok je ubijao Milorada, naišla je da vidi šta se to dešava njegova dvanaestogodišnja kćerka Laura, koju je Cerančević takođe ubio udarcima kolca i odneo u njen krevet gde ju je ostavio."

OBITELJSKA TRAGEDIJA U LIČKOJ KALDRMI

"LIČKA KALDRMA, SRB - Prema priopćenju, koje smo iz zadarske policije dobili tek jučer oko 14 sati, dan ranije u Ličkoj Kaldmri, selu uz samu granicu s BiH, u blizini Srba, na obiteljskoj

PROTEST

*Trećeg aprila ove godine hrvatska policija uhapsila je u Glini Srbina, **Nebojšu Jelića** (40) iz Bijelih Voda, povratnika iz SRJ, pod sumnjom da je u toku 1991. godine počinio krivično djelo ratnog zločina protiv zarobljenika.*

Ne ulazeći u eventualnu krivičnu odgovornost Nebojše Jelića za djelo za koje se tereti, protestujemo protiv postupka koji je doveo do njegovog hapšenja.

Naime, Nebojša je, u skladu sa propisanom i dogovorenom procedurom Vlade RH i UNHCR-a, ostvario pravo na povratak, što je podrazumjevalo i garanciju da mu je povratak potpuno bezbjedan.

*Koliko su čvrste i pouzdane garancije Vlade RH i UNHCR-a za bezbjedan povratak Srba u Hrvatsku, najbolje ilustruje Nebojšino hapšenje kao i nedavno ubistvo povratnika **Štulić Nedjeljka** na Viru kod Zadra (01. marta), navodna samoubistva dvojice povratnika **Lotina Nedjeljka** (04. marta) i **Lotina Savana** (20. marta) u selu Lotine kod Dvora i spaljivanja dvojice povratnika **Bursač Dragice** i njenog sina **Bursač Predraga** (04. aprila) u vlastitoj kući u Ličkoj Kaldmri.*

Svi pomenuti incidenti desili su se nakon smjene vlasti u RH, koja deklaratorno širom otvara vrata svim Srbima izbjeglim iz Hrvatske, što međunarodna zajednica nagrađuje aplauzima i bogatim donacijama. To što se u praksi ništa nije promjenilo u odnosu prema Srbima, nikoga i ne zanima, osim, naravno, nas Srba. Naš glas, međutim, i ne stiže do svjetskih moćnika. A da je pravde i poštenja, trebao bi i da se čuje i da proizvede određene reakcije.

Protestujemo, ipak, zbog sebe i naše savjesti, očekujući, možda uzaludno, da će se neka od naslovnih institucija zapitati: zašto se Srbi povratnici u Hrvatsku ubijaju, samoubijaju i hapse. Ako ne zbog nas Srba, a ono zbog samih Vas. Mi smo vaša savjest.

U Beogradu, 06. aprila 2000. godine

VERITAS-ov protest upućen:-UN, UNHCR, ICRC, ICTY, Komisiji Vlade SRJ za humanitarna pitanja i nestala lica i Ministarstvu Republike Srbije za veze sa Srbima van Srbije

kući Nikole Bursaća (62) planuo je požar. Njegova supruga **Dragica** (61) hitno je prevezena u bolnicu u Knin pa u Split, gdje je umrla zbog teških opekliina. Prilikom gašenja požara u gornjem dijelu kuće nađeno je potpuno izgorjelo ljudsko tijelo, čiji identitet nije bilo moguće utvrditi, ali se pretpostavlja da je riječ o njihovu sinu **Predragu** (27), koji je živio s njima. Požar je ugašen u utorak oko dva sata, a još jučer trajao je očevid na mjestu tragičnog događaja."

GORNJI ČUNTIĆ PRETUČEN MARKOVIĆ STEVO

Dana 10.04.2000. godine VERITAS-u se telefonom obratio Dušan Jovičić, izbjeglica iz Krajine, sada sa prebivalištem u Čačku i dao nam slijedeću informaciju:

U nedjelju, 9. aprila ove godine Dušanka Rešković iz Donje Mlinoge pronašla je **Marković Ilije Stevu** (1934) teško povređenog u lokvi sasušene krvi i bez svijesti u njegovoj kući ispred kupatila u Donjem Čuntiću.

Stevo je potom prebačen u Sisak na hirurgiju gdje je smješten u šok sobu.

Inače, Stevo je iz svog sela izbjegao u SRJ avgusta 1995. godine i kada je sredio hrvatske dokumente odlazio je u Hrvatsku (ovo mu je bio treći odla-

zak) da reguliše svoja imovinska pitanja.

Po službenoj verziji hrvatske policije Stevo je sam pao. Međutim, rodbina ne vjeruje u službenu verziju događaja pošto je i ranije doživljavao prijetnje Hrvata iz Donjeg Čuntića a i zbog naravi povrede (fraktura lobanje).

Prema pisanju Sisačkog tjednika Stevo je zadobio povrede glave udarcima tupotvrdog predmeta, najvjerovatnije ušicama sjekire.

POGINULI I NESTALI

AKTIVNOSTI NA RASVJETLJAVANJU SUDBINA NESTALIH

Lj. Kovačević, "Glas Slavonije", 13.03.2000.

ZA DNA ANALIZU POTREBNO JE VIŠE STRPLJENJA

"... U organizaciji osječke Udruge obitelji nestalih i nasilno odvedenih branitelja Domovinskog rata na Medicinskom fakultetu u Osijeku održano je predavanje o identifikaciji DNA metodom. Predavanje dr. Gordana Lauca, voditelja osječkog laboratorija za DNA analizu, održanog u nazočnosti Timothyja Knighta, šefa Međunarodne komisije za traženje nestalih osoba iz Sarajeva, bilo je namijenjeno članovima obitelji nestalih iz osječke Udruge, Udruge "Hrvatska majka" iz Vinkovaca te srpskog Udruženja obitelji nestalih iz Vukovara. Prema riječima Štefice Krstić, predsjednice osječke Udruge obitelji nestalih, predavanje je organizirano radi edukacije upoznavanja obitelji s radom na identifikaciji posmrtnih ostataka DNA metodom."

"Politika", 21.03.2000.

KNJIGA O STRADANJIMA SRBA

"VUKOVAR, 20.03. - U prisustvu predstavnika Međunarodne komisije za nestale, srpskog rukovodstva iz Sremsko-baranjske oblasti i konzula SRJ u Vukovaru Aleksandra Besarabića u prostorijama Zajedničkog veća opština u Vukovaru održana je promocija knjige "Vaš lik - naš put", zbornik o nestalim Srbima sa područja SBO, ali i iz drugih delova Hrvatske.

U ovoj publikaciji, koju su zajednički finansirali srpsko Zajedničko veće opština iz Vukovara, Međunarodna komisija za nestale i organizacija 'Freedom haus', objavljene su fotografije i podaci o nestalim Srbima."

I. Čoko, "Odgovor", 06.04.2000.

GDJE JE NESTALO 1.200 LJUDI

"Prema podacima kojima raspolaže Udruženje porodica otetih lica na Kosovu, sa sjedištem u Beogradu, na teritoriji južne srpske pokrajine do sada je oteto 1.200 ljudi. Prve otmice civila su zabilježene još prethodne godine, da bi potom trajale čitavu prošlu i prva tri mjeseca ove godine. Od ukupnog broja otetih, Udruženje je došlo do sljedećih saznanja:

- Prije NATO agresije, kidnapovano je 20 odsto lica, u toku agresije 5 odsto, a po dolasku mirovnih snaga 75 odsto lica. Kidnapovana lica su razne starosne strukture, od novorođenčadi, preko školaraca do odraslih. Među otetima se nalaze i invalidi i lica sa duševnim poremećajima, lica raznih titula, od poljoprivrednika do profesora i akademika, kao i pripadnici redovnih i rezervnih sastava MUP-a i vojske.

Predsjednik udruženja Ranko Đinović kaže da su se za posljednjih osam dana udruženju javila 472 lica, bliski ili dalji rođaci otetih i popunila obrazac udruženja. Većina svjedoka, kako kaže Đinović, željela je u svojim iskazima ostati anonimna iz sigurnosnih razloga, pošto ih se dobar dio i dan danas nalazi na prostoru Kosova.

'Za ova 472 slučaja imamo ozbiljne pokazatelje koji upućuju na to da se njihovi oteći nalaze u logorima i da su živi' rekao je Đinović, aludirajući na sve češće informacije u javnosti o postojanju logora za civile na prostoru Kosmeta.

Također, Đinović je istakao kako Udruženje ne pravi razliku u saradnji sa vladinim i nevladinim organizacijama i sa ljudima dobre volje svih konfesija koji mogu da pomognu u razrješavanju ovog problema.

'Kad obradimo ovaj spisak i svaki slučaj pojedinačno, predaćemo ga UNMIK-u i KFOR-u i zatražiti da se sprovede istraga na osnovu dokaza koje mi imamo', rekao je on na kraju konferencije za novinare, održane u beogradskom Medija centru."

SASTANAK PREDSTAVNIKA VERITASA I ICMP

Dana 07. aprila ove godine u Banja Luci je održan sastanak predstavnika Veritasa sa zamjenikom šefa kancelarije Međunarodne komisije za nestala lica u prethodnoj Jugoslaviji (ICMP) gospođicom Ketrin Bomberger.

Na sastanku se razgovaralo o problemima na razjašnjavanju sudbina nestalih Srba na području Hrvatske, bivše RSK i bivšim UNPA sektorima, sa posebnim osvrtom na ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka. Razgovaralo se i o daljnjim aktivnostima svih zainteresovanih strana na pravljenju jedinstvenog spiska nestalih na području Hrvatske.

R. Arsenić, "Politika", 12.04.2000.

HAŠKI ISTRAŽITELJI VEĆ PET DANA RADE NA PODRUČJU GOSPIĆA

"ZAGREB, 11.04. (Tanjug) - Istražitelji haškog tribunala već četiri dana rade na nekoliko lokacija na području Gospića, gde se nalaze masovne grobnice u koje su zakopana tela Srba likvidiranih u tom gradu u jesen 1991. godine.

To znači da su haški istražitelji počeli posao pre nego što je hrvatska vlada saopštila da je to dozvolila, jer je vladino saopštenje objavljeno u nedelju. Kako danas otkriva štampa, stručnjaci tribunala su još u petak, uz policijsko obezbjeđenje, počeli radove na Baškim Oštarijama, jednoj od lokacija gde bi mogla da bude masovna grobnica."

POGINULI I NESTALI

REAGOVANJA

TRAŽI SE ZORAN GRAONIĆ

Dana, 29.03.2000. godine *VERITAS-u* se obratila Tatišić Tatjana, izbjeglica iz Siska, koja sada boravi u Srbiji, da joj pomognemo da pronađe brata.

Evo njene priče:

Njen brat se zove **GRAONIĆ ZORAN** od oca Branka i majke Milke, rođen 20. marta 1970. godine u Sisku. Sa roditeljima i sestrom živio je u Sisku na adresi, ul. Nikole Demonje br. 3 (sada Maka Dizdara).

U toku 1991. godine roditelji i sestra bježe iz Siska u Bosanski Novi, a Zoran ostaje u Sisku sve do oktobra 1993. godine, kada sa Hrvatskim dokumentima odlazi u Englesku. Prvih šest mjeseci živio je kod jedne porodice u Ridingu, odakle se više puta javio porodici. Zadnji put se telefonom javio porodici u decembru 1995. godine iz Vudstoka kraj Oksforda.

U aprilu 1996. godine poslao je sestri razglednicu iz Oksforda. Od tada se više porodici nije javljao iako je bio upoznat da su se odmah poslije "Oluje" preselili u Srbiju.

Čuli su da se u decembru 1996. godine javio jednoj komšinici u Sisak i najavio da će doći da produži pasoš ako to ne uspije obaviti u Hrvatskoj ambasadi u Londonu. Međutim, do sada se nije pojavio ni u Sisku.

Porodica je prije dvije godine pokrenula traganje za Zoranom i preko Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, ali do danas nema nikakvog odgovora.

Pošto strahuju za njegovu sudbinu, porodica moli sve one koji bilo što znaju o Zoranu da im se jave na adresu.

Porodica Graonić (kod Micić)

Beli Potok, ul. Vase Čarapića
br. 8. Beograd

PISMO IZ AUSTRALIJE

SYDNEY, 23.03.2000.

- Zamolila bi vas za vašu pomoć u traženju ovih osoba, kojima se izgubio svaki trag u ratu u Hrvatskoj: **Gojko Kajganić, Rajko Kajganić, Mile i Smilja Živković** sa djecom **Zoranom i Jasminom Živković**. Živkovići su bili sa područja Knina, a Kajganići sa područja Karlovca.

Unaprijed sam vam mnogo zahvalna u nadi da ćete mi pomoći.

Ljubica Kajganić

8 LIGAR ST

FAIRFIELD HEIGHTS 2165

N.S.W.

AUSTRALIJA

Niko od lica pomenutih u ovom pismu ne prolazi VERITAS-ovu evidenciju, poginulih, nestalih i zarobljenih.

Ako neko od korisnika Biltena bilo šta zna o navedenim licima neka se javi VERITAS-u ili Ljubici.

IDENTIFIKACIJA

Dana 13.03.2000. godine prostorije *VERITAS-a* posjetila je Mandarić Nevenka radi pregleda protokola za region Like, na kojem području je u akciji "Oluja" nestao njen brat **Glumičić Tihomir** sin Milana, rođen 12.05.1965. godine u Gospiću, po nadimku "**Žika**", vojnik 18. PBR Ličkog Korpusa SVK, sa posljednjom adresom prebivališta u Teslingradu.

Nakon pregleda protokola, na protokolu br. 531 na fotografiji je prepoznala i identifikovala posmrtno ostatke svoga brata.

Prema podacima iz protokola proizlazi da je njegovo tijelo pronađeno 08.08.1995. godine na području Gračaca, a posmrtni ostaci da su pokopani na groblju Žitnik u blizini Gospića.

E K S H U M A C I J A

Dana 24.03.2000. godine u šumi Širinci kod sela Ratkovac, **Dabić Ljuban**, povratnik, pronašao je dva leša. Na gore navedenom mjestu poginuli su **Dabić Milorad** sin Ljubana, rođen 17.07.1960. u Novoj Gradišci i **Eskić Vojin** sin Đuro, rođen 05.02.1935. godine u selu Varjače opština Kotor Varoš, a čija se porodica nalazi u Banja Luci (supruga i dva sina).

Po pronalasku leševa **Ljuban** je obavjestio policiju u Okučanima, koja je sa sudskim vještakom izišla na lice mjesta.

Leševi su pokupljeni i odveženi prvo u Slavonski Brod, a poslije u Slavonsku Požegu.

Policija je porodicama zakazala identifikaciju 29.03.2000. godine.

Vojina Eskića, supruga **Vukica**, identifikovala je na osnovu ostataka garderobe.

Ljuban Dabić je sina **Milorada**, prepoznao po ostacima vojne maskirne uniforme i čarapa.

Porodica **Eskić** nije dozvoljeno da **Vojinove** posmrtno ostatke prebaci u Banja Luku.

Poslije identifikacija policija je porodicama naredila da se sahrana izvrši 01.04.2000. godine uz prisustvo policije na mjesnom groblju u Ratkovcu.

Pogrebnu opremu porodica **Eskić** platila je 2.000 kuna, (račun broj: 21/2000).

Eskića je porodica ranije prepoznala u *VERITASU* na osnovu protokola broj 29., a **Dabića** na protokolu broj 30., što je i omogućilo pronalaženje mjesta ukopa.

POMENI IN MEMORIAM

RAVNI KOTARI, APRIL 1993. - APRIL 2000.

Gotovo godinu dana poslije potpisivanja Erdutskog mirovnog sporazuma iz jula mjeseca 1993. godine, Krajina i Hrvatska postigle su sporazum o primirju 29. marta 1994. godine u ruskoj ambasadi u

24. marta 1994. godine”.

Ova linija je postala “demarkaciona” i kada je riječ o uslovima razdvajanja oružanih snaga i povlačenja teškog naoružanja u dubinu vlastitih teritorija.

POGINULI I NESTALI U AGRESIJI HRVATSKE VOJSKE NA RAVNE KOTARE (april 1993. godine)

Bogunović Lazo Branko, 1927. Biljane Donje - Benkovac; **Drača Glišo Jovan**, 1934. Zemunik Gornji - Zadar; **Drača Obrad Mile**, 1965. Zadar - Zadar; **Graovac Tode Stevan**, 1960. Brgud - Benkovac; **Ivković Đuro Milan**, 1939. Šamarički Brđani - Dvor; **Javor Lazo Nikola**, 1948. Zemunik Gornji - Zadar; **Katarić Stanka Mile**, 1957. Islam Grčki - Benkovac; **Perenčević Ranko**, 1962. Ostružin - Vrginmost; **Rujak Pantelija Dragan**, 1974. Nadin - Benkovac; **Uzelac Đuro Rade**, 1956. Kožlovac - Benkovac; **Vojvodić Radivoj Goran**, 1969. Parčići - Benkovac.

Zagrebu. Ovim sporazumom prihvaćeno je rješenje da se prekid vatre poštuje “na svim linijama dodira onakvim kakve postoje između strana na dan

Sve do potpisivanja Zagrebačkog sporazuma Srbi su i dalje ginuli na Ravnim Kotarima.

NOVO NEVESINJE APRIL 1992. - APRIL 2000.

Buha Danilo Dragomir, 1960. Novo Nevesinje - Beli Manastir; **Čavić Stevan Vidoja**, 1967. Beli Manastir; **Ignjac Živan Živan**, 1971. Kneževo - Beli Manastir; **Mikanović Stojan Uroš***, 1957. Čečava - Teslić; **Mišković Petar Goran**, 1972. Kneževo - Beli Manastir; **Mišković Petar Ljubomir**, 1968. Bolman - Beli Manastir.

* U evidenciji VERITAS-a vodi se kao nestalo lice

NEĆE PESMA

U slavu zauvek trogodišnje Milice Rakić iz Batajnice

19. APRIL 1999. - 19. APRIL 2000.

*Slepe zvezde nad sudbinom brinu
Neće pesma dok nam deca ginu
Crn se oblak nadvio nad pluća
Nema vatre nema nadahnuća
Nigde slike da vid-nevid prene
Neće pesma dok cvile sirene
Kuće reke i planine gore
Smrt uzima čak i metafore
Tužno srce slika katakombe
Neće pesma dok padaju bombe
Slepe bombe ne biraju cilja
Protiv dece leptira i bilja
Slepe bombe slepih gospodara
Protiv svega što lepotu stvara
Laž i rđa došli su do guše
Neće pesma dok mostove ruše
Nema reči zdrave i svečane
Neće neče dok ruše Zvečane
Pesma zna što pesma mora znati
Zato neće dok Srbija pati.*

Ljubivoje Ršumović

RAJKO VUKADINOVIĆ 31. MART 1991. - 31. MART 2000.

PLITVICE - Dana 31. marta 1991. godine, hrvatski redarstvenici, kamuflirani u goste, ulaze na Plitvice. U pokušaju da “prepadom iznutra” savladaju krajinske teritorijalce, koji su se odranije nalazili na Plitvicama, dolazi do uzajamnog puškaranja. U ovom sukobu su poginula dvojica ljudi, **Rajko Vukadinović**, teritorijalac Krajine i **Josip Jović**, hrvatski redarstvenik.

Ovaj događaj se po mnogim izvorima uzima kao početak rata u Hrvatskoj.

S. Leković. "Globus", 07.04.2000.

PRVU HRVATSKU ŽRTVU DOMOVINSKOG RATA JOSIPA JOVIĆA, SLUČAJNO JE UBIO KOLEGA POLICAJAC

“Prošlog tjedna obilježena je deveta obljetnica ‘krvavog Uskrsa’ na Plitvicama, legendarnog okršaja hrvatskih policajaca i srpskih pobunjenika.

Te nedjelje, 31. ožujka 1991. godine, poginuo je 21-godišnji hrvatski policajac **Josip Jović**, kojega su mediji proglasili ‘hrvatskim mučenikom’.

No, svi u vrhu vlasti, uključujući i šefove policijske operacije na Plitvicama, te samog vrhovnog vojnog zapovjednika i predsjednika države, dr. Tuđmana, znali su pravu istinu koju do danas nitko nije rekao ni Jovićevoj obitelji: Josip Jović nije poginuo od metka ispaljenog iz oružja pobunjenih Srba, nego ga je nehotice unio netko od kolega policajaca koji su s njim sudjelovali u akciji.

- Da ga je pogodio naš metak, bilo je jasno vrlo brzo nakon Jovićeve pogibije, a pokazalo je to i balističko vještačenje, te obdukcija - tvrdi danas **Željko Kekić**, u vrijeme plitvičke akcije jedan od ljudi od najvećeg povjerenja tadašnjeg ministra unutarnjih poslova Josipa Boljkovca.”

SUDSKI POSTUPCI

POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

ŽUPANIJSKI SUD U VUKOVARU

S. Butigan, "Glas Slavonije", 29.03.2000.

"AKO SAM KRIV, NEK' SE TO I DOKAŽE"

"VUKOVAR - Suđenje dvadeset dvojici Srba pod optužbom za ratni zločin i genocid počinjen '91. u Vukovaru, koje se na Županijskom sudu u Vukovaru vodi unatrag deset mjeseci, jučerašnjom je raspravom uvedeno u završnicu. Naime, svoju obranu iznio je prvooptuženi **Stevan Curnić** (35) iz Vukovara, koji je pratio tijekom sudskoga postupka, dok se svim ostalim optuženicima sudi u odsutnosti. Oni se nalaze u bijegu i za njima je raspisana međunarodna tjeralica. Curnić je pritvoren u osječkom Okružnom zatvoru od svibnja 1998. godine. Optuženi Stevan Curnić sudu je izjavio da se ne osjeća krivim ni za jedno (ne)djelo koje mu se stavlja na teret, te dodao da mu se, ako je kriv, to treba i dokazati.

Tijekom ispitivanja od strane predsjednika sudskog Vijeća Miroslava Sovanja iskaz Stevana Curnića bitno se razlikovao od iskaza koji je dao tijekom prošlogodišnje istrage, kao i od pismene izjave koju je na policiji u Vinkovcima potpisao u trenutku kada je uhićen, prije dvije godine. Iako je u toj izjavi priznao da je s još nekima ubio Ekrema Nakičevića i naveo da su neki drugi optuženici zlostavljali i ubijali zatočene Hrvate, te ih imenovao, prilikom jučerašnjeg saslušanja Curnić je sve to porekao, rekavši kako su ga u policiji prevarili pa je potpisao tri prazna lista papira.

Nastavak procesa je zakazan za 11. i 12. travnja, kada će sud čuti završne riječi županijske državne odvjetnice Biserke Trenetski i branitelja 22-je optuženih."

ŽUPANIJSKI SUD U SPLITU

I. Dragičević, "Vjesnik", 28.03.2000.

GRAORCA NEKI SVJEDOCI VIDJELI U MANJAČI, DRUGI U SELU KOD BANJE LUKE

"SPLIT, 27.03. - Na splitskom Županijskom sudu u ponedjeljak je nastavljeno ponovljeno suđenje **Mirku Graorcu** (58), optuženom da je od 17. lipnja do kraja rujna 1992. godine, kao zapovjednik vanjske straže logora Manjača počinio kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika, saslušavanjem svjedoka optužbe i obrane... Svjedok Miloš Milinčić (58) iz mjesta Srbac, pokraj Bajinaca, s Graorcem je pohađao osnovnu školu, a sjeća se da je optuženik u Bajince roditeljima stigao pred rat. 'I moji roditelji žive u Bajincima i kada bi ih dolazio obići, u to kritično vrijeme, često bih viđao Mirka. Graorac mi se, kao predsjedniku općine Srbac, često obraćao za pomoć oko njegova povratka u Hrvatsku, a organizirao sam mu i humanitarnu pomoć preko Crvenog križa. Kako bi preživio, u Bajincima je pomagao susjedima u štalama i kukuružištima', svjedočio je Milinčić. Kako mu je optuženik tijekom boravka u Bajincima pomagao u štali, posvjedočio je i Bajinčanin Boško Mataruga (68). Prema njegovom svjedočenju Graorac je nešto češće brinuo i o stoci njihova susjeda Drage Rake. 'Zbog bolesti roditelja Mirko nije mogao puno raditi, no nakon njihove smrti radio je često. Često sam ga posjećivao u njegovoj kući, a viđali smo se gotovo svakodnevno u svako doba dana', tvrdi Mataruga.

Pred sudskim vijećem svjedočili su i Ostoja Lajić, Milorad Tubić, Dragoljub Kasagić i Drago Rakić, svi iz Bajinaca.

Suđenje se nastavlja."

ŽUPANIJSKI SUD U SISKU

"Večernji list", 05.04.2000.

POKRENUTA ISTRAGA PROTIV NEBOJŠE JELIĆA (40), OSU-MNJIČENOG ZA RATNI ZLOČIN

"SISAK - Istražni sudac Županijskog suda u Sisku Danko Kovač donio je rješenje o pokretanju istrage za ratni zločin protiv osumnjičenog povratnika iz Srbije **Nebojše Jelića** (40) zvan "Vojvoda" i odredio mu jednomjesečni pritvor.

UNHCR ne jamči imunitet

UNHCR nikome ne može dati, niti je ikome dao, garancije da po povratku u Hrvatsku neće biti sudski gonjen zbog eventualnih ratnih zločina koje je počinio, odnosno ne može mu se garantirati nikakav imunitet - kazao nam je jučer glasnogovornik UNHCR-a **Andrej Mahečić**. On je potvrdio da se Nebojša Jelić u Hrvatsku vratio uz pomoć UNHCR-a redovitim putem, predavši prijavu za povratak i dobivši pozitivan odgovor hrvatske Vlade. U svibnju prošle godine UNHCR je dobio podatak da Jelić u policiji ima dosje, no Ministarstvo pravosuđa izdalo je potvrdu da se protiv njega ne vodi postupak.

NEBOJŠINA MAJKA DESANKA JELIĆ SUMNJA U PRAVNU DRŽAVU

GLINA - 'Mogu vaši svašta nalagati, izmisliti, nema tu nikakve pravne države. Bilo bi najbolje da se iselimo. Moj je Nešo bio taki da ne bi ni mrava zgazija. Nema on nikakve krivnje, nikoga nije ubija.'

Ogorčena je i na humanitarce UNHCR-a što su Nebojši po povratku u zavičaj jamčili sigurnost."

SUDSKI POSTUPCI

POSTUPCI PROTIV HRVATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

R.Arsenić, "Politika", 25.03.2000.

PONOVO SUĐENJE UBICI REZERVISTA JNA

"ZAGREB, 24.03. - Jedna od najtežih mrlja na obrazu hrvatskog pravosuđa, pa time i same države Hrvatske, ima mogućnost da uskoro bude uklonjena: krajem idućeg mjeseca u Županijskom sudu u Karlovcu ponovo će se suditi ratnom zločincu **Mihajlu Hrastovu**, oficiru Hrvatske vojske, koji je u septembru 1991. godine na Koranskom mostu u tom gradu brutalno likvidirao 16 srpskih mladića koji su se kao rezervisti JNA odazvali pozivu i krenuli prema svojoj kasarni.

Hrastov ih je sa svojim saradnicima tako nenaoružane zarobio i zatim pobio na mostu, što je od tadašnjih proustaških nacionalseparatista dočekano kao 'herojski čin'. Potvrdilo se to kasnije i na farsu od suđenja u karlovačkom Županijskom sudu, kada je Mihajlo Hrastov oslobođen krivične odgovornosti za ovaj klasičan ratni zločin sa obraloženjem da je nenaoružane rezerviste pobio 'u samoodbrani'.

Bila je to tadašnja floskula sa kojom se mogao opravdati svaki kriminalni čin protiv tada još postojeće države SFRJ, njene savezne armije i srpskog stanovništva u Hrvatskoj, što je otvoreno potvrdila i oslobađajuća presuda za Hrastova.

Štaviše, kada je na kraju suđenja u septembru 1992. godine takva presuda saopštena, bila je prećena ovacijama dupke pune sudske dvorane, koji su zatim zločinca Mihajla Hrastova izveli kao svog heroja i uzora.

Takva presuda je u aprilu 1993. godine poništena i karlovačkom sudu naloženo novo suđenje.

"Večernji list", 06.04.2000.

SUĐENJE UBICAMA GOJKA BJELANOVIĆA

"ZADAR - U Županijskom sudu u Zadru jučer je počelo suđenje **Vladimiru Strehovskom** (30) i **Miroslavu Đerđi** (35), optuženima da su u listopadu 1991., kao pripadnici tadašnjega Zbora narodne garde, ubili **Gojka Bjelanovića** u njegovu stanu u zadarskoj ulici F. Petrića.

Prema optužnici, njih su se dvojica toga dana, 12. listopada, oko 17.30 sati vraćali iz Pakoštana s pokopa svoga prijatelja i suborca Rade Maksana, kojeg je raznijela topnička granata. Došavši u grad doznali su da je u blizini mnogo petokolonaša i snajperista. U kvart su došli, kako su izjavili obojica, ne bi li kojem Srbinu zaplijenili auto kako bi se dovezli u svoju jedinicu u Visočanima.

U dvorištu zgrade od djece su doznali da tu živi Gojko Bjelanović, 'četnik koji mrzi Hrvate i gardiste'. Razbili su mu vrata, ali unutra nije bilo nikoga. Vratili su se u dvorište i tada je naišao Bjelanović, o čemu su ih opet obavijestila djeca u dvorištu. Strehovski i Đerđa udarali su ga nogama i odvukli u stan, gdje su ga također tukli. - U vitrini smo našli medaljon sv. Save, i tada nam je rekao da nam 'j... majku ustašku i što hoćemo'. Rekao nam je i da su mu sinovi martićevci u Kistanjama, zaprijetivši da će nam oni, kad se vrate 'j... mater ustašku'. U trenutku su mi kroz glavu prošle sve slike rata, i toga popodneva pokopan prijatelj. Otišao sam u sobu, uzeo tri jastuka, stavio mu ih na glavu i pucao u njega - izjavio je još 1991. istražnom sucu Strehovski, koji se toga događaja slabo sjeća, jer kako je jučer rekao, tada je bio izvan sebe, a ni sada nije dobrog psihičkog zdravlja."

J. Klisović, "Vjesnik", 07.04.2000.

PONOVO ĆE SE SUDITI OSUMNJIČENIMA ZA UBOJSTVA SRBA TOKOM I NAKON "OLUJE"

"ŠIBENIK, 06.04. - Tokom travnja bi se na šibenskom Županijskom sudu trebalo ponoviti suđenje osumnjičenima koji se terete za ubojstva počinjena za vrijeme i nakon 'Oluje' na području Šibensko - kninske županije, rekao je za 'Vjesnik' **Dalibor Dukić**, sudac Županijskog suda. Neslužbeno saznajemo da je fotokopija cijelog spisa o ubojstvima počinjenim u Gošićima i Varivodama predan Ministarstvu pravosuđa, dok su originalni dokumenti i dalje u Šibeniku. No, ako Haški sud zatraži originale, oni će biti dostavljeni.

Valja reći da je oko 300 hrvatskih branitelja, koliko ih je u zatvorima, a terete se za ubojstva počinjena za vrijeme i nakon 'Oluje', zatražilo oprost od predsjednika Stipe Mesića. Petrić, koji kaznu izdržava u šibenskom zatvoru, dosad je dvaput štrajkao glađu tražeći da se i za hrvatske branitelje primjeni oprost kao što je napravljeno za Srbe. Kad je riječ o predmetima koji se odnose na ubojstva civila u **Gošićima**, ona su tretirana kao teška ubojstva civila iz koristoljublja, a ne kao kršenje međunarodnog humanitarnog prava, kaže za 'Vjesnik' Željko Žganjer, županijski državni odvjetnik, te dodaje da su ti predmeti dostavljeni Ministarstvu pravosuđa, odnosno Hagu. Ocijeni li Haški sud da se ta ubojstva trebaju tretirati kao kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uputit će se zahtjev nadležnom županijskom sudu o ustupanju predmeta, što sud može i odbiti."

SUDSKI POSTUPCI

POSTUPCI PRED HAŠKIM SUDOM

"Večernji list", 21.03.2000.

POČELO SUĐENJE ZA SILOVANJA

"DEN HAG - Pred Međunarodnim sudom za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) jučer je u Den Hagu započelo suđenje trojici bosanskih Srba optuženih za sustavna silovanja muslimanskih žena i djevojaka na području Foče u istočnoj Bosni, što je prvi slučaj da Sud tretira silovanje kao zločin protiv čovječanstva. Silovanje se prije pred Haškim sudom tretiralo kao povreda ratnog prava i običaja. Kategorija zločina protiv čovječanstva osjetno je teža od povrede ratnog prava i običaja.

Suđenje **Dragoljubu Kunarcu, Radimiru Kovaču i Zoranu Vukoviću** temelji se na zajedničkoj optužnici pod nazivom 'Foča'. U optužnici se silovanje tretira kao dio kampanje etničkog čišćenja u Foči 1992. godine. U Foči, koja je prije rata imala bošnjačku većinu, danas gotovo nema Bošnjaka, a nakon prekida ratnih sukoba nitko se, kao ni u druge dijelove srpskog entiteta, nije vratio. Optuženi su sudjelovali u uhićenjima i odvođenju muškaraca u zatvore, te žena u sportsku dvoranu u Foči i u različite kuće i stanove koji su služili kao bordeli, tvrde tužitelji."

"Reuters", 25.03.2000.

ALEKSOVSKOM SEDAM GODINA ZATVORA

"HAG - Tribunal za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije povećao je kaznu **Zlatku Alekovskom**, nekadašnjem zapovjedniku

zatvoreničkog logora, na sedam godina zatvora ustvrdivši da prvobitna presuda nije odgovarala njegovoj odgovornosti prema vlasti i težini zločina. Alekovski (40) je osuđen prošlog maja na dvije i po godine zatvora zbog djela počinjenih od januara do maja 1993. godine kada je obavljao funkciju zapovjednika logora 'Kaonik'. Nakon toga je pušten, s obzirom na to da je u pritvoru Tribunala već proveo tri godine."

"Politika", 22.03.2000.

NALETILIĆ IZRUČEN HAŠKOM SUDU

"ZAGREB, 21.03. (Tanjug) - **Mladen Naletilić Tuta**, bosanski Hrvat koga haško tužilaštvo tereti za ratne zločine počinjene u muslimansko-hrvatskom ratu u BiH, izručen je danas sudu u Hagu.

Kako je novinarima izjavio hrvatski ministar pravosuđa Stjepan Ivanišević, Naletilića je na zagrebačkom aerodromu Pleso preuzela medicinska ekipa Haškog tribunala. On je rekao da je Naletilić optužen za povredu ženevskih konvencija, teška dela protiv čovečnosti i povrede zakona i običaja."

"Odgovor", 06.04.2000.

PET DANA UOČI IZBORA?!

"U ponedjeljak (03.04.) ujutru oko 3 časa i 30 minuta na Palama, u kući u kojoj žive njegovi roditelji kao izbeglice uhapšen je **Momčilo Krajišnik**, visoki funkcioner Srpske demokratske stranke.

Momčilo Krajišnik uhapšen

je tako što su pripadnici SFOR-a dinamično razvalili vrata, vezali njegova dva sina, a roditelje zatvorili u kuhinju. Pri tom, Krajišnik nije pružao otpor, a pripadnici SFOR-a su ga odveli u pidžami, potvrđeno je iz više izvora.

Poslepodne istoga dana Krajišnik je, već, stigao u Hag gde je sedište Međunarodnog suda za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji. Od aerodroma do zatvorske jedinice Haškog tribunala u Ševingenu proveli su ga čuvari Tribunala, saopštio je Džim Landel, portparol Haškog tribunala. Očekuje se da će se Krajišnik krajem nedelje pojaviti pred sudom gde će mu biti pročitana optužnica koja ga tereti za genocid, ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i kršenje Ženevske konvencije.

Inače, u sedištu NATO-a u Briselu potvrđeno je da je visoki funkcioner SDS-a uhapšen na osnovu tajne optužnice za ratne zločine, podignute 26. februara 2000. godine koja ga tereti za to da su snage bosanskih Srba pod njegovom upravom i kontrolom između 1. jula 1991. godine i 31. decembra 1992. godine uspostavile kontrolu nad nekoliko opština koje su proglašene delom RS, navodi se u saopštenju koje prenose agencije. Krajišnik je, takođe, optužen za genocid, zločine protiv čovječnosti, kršenje zakona i običaja rata i teška kršenja Ženevske konvencije, uključujući ubistvo, namerno ubistvo, istrebljivanje, saučesništvo u genocidu, deportacije i nehumano postupanje. U saopštenju iz sedišta NATO-a se, takođe, ističe da je hapšenje u skladu sa mandatom SFOR-a."

SUDSKI POSTUPCI

HAŠKI SUD - REPUBLIKA HRVATSKA

J. Šmidt, "Slobodna Dalmacija", 31.03.2000.

ŠTO JE SVE HRVATSKA POSLALA MEĐUNARODNOM KAZNENOM TRIBUNALU U HAGU

"Primivši tzv. Bijelu knjigu u kojoj je iznesen podatak o 3.978 okrivljenih osoba i kaznenih djela izvršenih tijekom akcija Bljesak i Oluja i nakon njih, Međunarodni kazneni sud u Hagu zatražio je da mu se pošalju svi sudski spisi vezani uz te predmete.

Kako to nije moguće, a ne bi bilo ni svrhe slati spise što se odnose na šumske ili neke sitne krađe, dogovoreno je da se pošalju samo spisi o izvršenim ubojstvima, razbojstvima i sličnim teškim kaznenim djelima.

Ministarstvo pravosuđa je glavnoj tužiteljici Haškog tribunala poslalo sudske spise, pretežno iz županijskih sudova u Zadru, Šibeniku, Sisku i Gospiću za 37 kaznenih predmeta. U tim su kaznenim predmetima, od kojih su neki dovršeni, a neki još u postupku, obuhvaćene ukupno 104 osobe."

V. Starešina, "Vjesnik", 05.04.2000.

CARLA DEL PONTE NAKON RAZGOVORA S NOVOM HRVATSKOM VLADOM

"Pohvale novome predsjedniku i novoj vladi, zadovoljstvo novom suradnjom, uvjerenja kako je postignut potpun sklad između Tužiteljstva Haškog suda, ali i vrlo jasne poruke o novim haškim optužnicama protiv hrvatskih lidera odgovornih za ratne zločine ostale su nakon dvodnevog posjeta glavne tužiteljice Haškog suda **Carle del Ponte** Zagrebu. Gđa del Ponte počela je seriju razgovora u Zagrebu susretom s predsjed-

nikom Mesićem u utorak navečer, nastavila jučer s premijerom Ivicom Račanom, njegovim zamjenikom dr. Goranom Granićem i ministrom vanjskih poslova Toninom Piculom, koji je, uz radni objed, potrajao više od dva sata.

Carla del Ponte je potvrdila kako Tužiteljstvo podržava namjeru hrvatske Vlade da lokalne vlasti u Hrvatskoj kazneno progone počinitelje ratnih zločina i istodobno surađuju sa Sudom u Hagu. Zločine je potrebno individualizirati, utvrditi tko je uistinu kriv, jer nisu krive države i narodi, suglasili su se i premijer i glavna tužiteljica. Više puta je pohvalila odličnu suradnju koju je uspostavila s novom hrvatskom vladom ističući kao primjere izručenje Mladena Naletilića Tute i dostavu dokumentacije vezanih uz njezinu istragu zločina u 'Oluji', koju će njezini 'analitičari pažljivo proučiti'. No također je poslana jasna poruka da procesuiranje zločina pred hrvatskim sudovima neće zaustaviti istrage i optužnice protiv Hrvata koje priprema Haško tužiteljstvo."

"Novi list", 08.04.2000.

PRVE OPTUŽBE ZA MJESEC DANA

Iz intervjuja Karle del Ponte, glavne tužiteljice ICTY-a i njenog zamjenika G. Blewitta, kojeg je vodio Ivan Zvonimir Čičak.

"- **Čičak:** *Kako vi sada doživljavate suradnju?*

- **Blewitt:** Po prvi puta osjećam se zadovoljan što ćemo postići punu suradnju s Hrvatskom i za mene je to vjerojatno dosad najuspješniji posjet Zagrebu. Otići ću vrlo zadovoljan. Već smo vidjeli neke vrlo pozitivne korake,

primjerice, ministar je jučer prihvatio da Tribunal ima jurisdikciju nad operacijama 'Bljesak' i 'Oluja' i drugim policijskim akcijama koje su poduzete u Hrvatskoj. To je vrlo znakovit napredak - status ureda u Zagrebu formaliziran je, Tuta je izručen Tribunalu, već smo počeli dobivati dokumente vezane za operaciju 'Oluja', pa mislim i imam osjećaj da su se izrazi suradnje s novom vladom počeli svoditi na praktične primjere suradnje i ja sam vrlo sretan ovim novim razvojem događaja i nadam se dobrom odnosu s tužiteljicom što je jučer opisan kao partnerstvo s novom vladom.

- **Čičak:** *Kad bismo mogli očekivati prve optužbe?*

- **Del Ponte:** Uskoro - vrlo skoro. Pričekajmo posljednje istražne aktivnosti. Mi čekamo...

- **Čičak:** Za mjesec ili dva?

- **Del Ponte:** U roku od mjesec dana, ovisno o dokumentima."

"Večernji list", 13.04.2000.

ISTRAŽIOCI HAŠKOG SUDA U GOSPIĆU

"GOSPIĆ - ...U kratkoj izjavi **Steve Chanders**, inače dužnosnik Ureda glavne tužiteljice Haškog suda, objasnio je razlog istražiteljske misije u Lici.

- Potvrđujem boravak našeg malog tima istražitelja u Hrvatskoj, no ne možemo vam dati nikakvu pojedinost o našem radu osim da u ovoj fazi predviđamo obaviti uvodne radove - odmah se ogradio Chanders.

- To su radovi na osiguranju i markiranju pojedinih područja, a sve to radimo, dakako, uz pomoć lokalnih vlasti u Ličko-senjskoj županiji, Policije i Vlade RH..."

APELI - PORUKE - OBAVJEŠTENJA

TRAŽIMO POMOĆ

“U Županijskom sudu u Sisku traje suđenje **Draganu Vraneševiću** već oko osam mjeseci prema optužnici iz 1994. godine za ratni zločin koji je opisan na dan 26 - 30.07.1991. godine na području sela Unčani i Struga u opštini Dvor - Republika Hrvatska.

Vranešević je priveden sudu iz Iloka, gdje je radio tri godine kao prelazni policajac za područje Istočne Slavonije, a postavljen je od hrvatskih vlasti i prelaznog upravitelja Žaka Klajna, koji je obavješten o hapšenju Vraneševića i nije htio za to čuti (saopšteno iz njegovog kabineta u Sarajevu).

Suđenje ima velik publicitet u hrvatskoj štampi sa mnogim izmišljotinama ratnog zločina, ali u srpskoj štampi nema ni riječi kao da se radi o zaboravljenom čovjeku bez roda i pripadnosti.

Mi koji smo bili posmatrači

javnog suđenja Vraneševiću došli smo do zaključka da suđenje sve više poprima političke dimenzije, a manje zakonske.

Terete ga lažima neki Begići kojima je kao radnik policije u Dvoru prije izbijanja ratnih sukoba oduzeo zbog nezakonitog posjedovanja dvije puške i predao policijskoj upravi Republike Hrvatske. Sada imaju priliku za osvetu.

Mi građani srpske nacionalnosti tražimo za Vraneševića pomoć materijalnu, zakonsku i medijsku kako ne bi nevin bio osuđen.

Molimo Vas pomozite njemu, jer mu je duh već uništen, pomozite njegovoj porodici, a naročito djeci, od kojih je petnaestogodišnja ćerka teški srčani bolesnik i očekuje drugu operaciju za koju nema sredstava.

*Pomozite mu, pomozite nama!
Mart, 2000. godine*

Zabrinuti sugrađani”

POSJETE SRPSKIM ZAROBLJENICIMA U LEPOGLAVI

Dana 28. i 30. marta ove godine, u organizaciji MKCK, obavljena je posjeta članova porodica, koje kao izbjeglice žive u SRJ, Srbima koji se nalaze u zatvoru Lepoglava, uglavnom zarobljeni u “Bljesku” i “Oluji”.

Po VERITAS-ovoj evidenciji u Lepogavi se trenutno nalazi 39 zarobljenih Srba, od čega je 34 osuđeno za djela ratnog zločina, a ostala petorica za djela klasičnog kriminala u vezi sa ratnim dešavanjima.

Trenutno se u hrvatskim zatvorima nalazi 76 Srba u zatvorima Lepoglava, Split, Sisak, Karlovac, Vukovar, Osijek i Požega.

Do kraja aprila zatvorenike će posjetiti i **Milan Đukić**, zastupnik Srba u Saboru RH.

PRAVNI SAVJETI

ZASTARJELOST POTRAŽIVANJA NAKNADA RATNE ŠTETE

U prethodnim brojevima pisali smo opširno o pravima ratnih vojnih invalida, pravima porodica palih boraca i civilnih žrtava rata, te civilnim invalidima rata, kao i o načinu njihovog ostvarivanja.

Isto tako, vezano za ratna događanja a na osnovu insistiranja naših korisnika pravnih usluga u posljednje vrijeme imamo i učestala obraćanja u pogledu ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete po ovom osnovu, najčešće po pitanju, kojim oštećenim licima i u kojem roku ovo pravo pripada u skladu sa pozitivnim propisima odnosno Zakonom o obligacionim odnosima.

U odgovoru na ovo pitanje odlučili smo se da u cjelosti objavimo pregled pravnih stavova Građanskog odeljenja Vrhovnog suda Srbije:

VRHOVNI SUD SRBIJE
Građansko odeljenje
Posl. br. I Su - 147/99.
28.12.1999. godine
B e o g r a d

P R E G L E D

1. Naknada štete u slučaju zarobljavanja

Država Savezna Republika Jugoslavija duguje naknadu štete oštećenom pripadniku bivše Jugoslavenske armije koju je pretrpio posle zarobljavanja od strane paravojnih fo-

rmacija Hrvatske odnosno BiH.

2. Zastarelost potraživanja naknade ratne štete.

Šteta prouzrokovana pripadnicima bivše JNA (pogibija, ranjavanje) u oružanim sukobima sa paravojnim formacijama bivših republika SFRJ do dana njihovog međunarodnog priznanja od strane Generalne skupštine OUN 22. maja 1992. godine prouzrokovana je krivičnim delom oružane pobune iz člana 124. KZ Jugoslavije, pa njeno potraživanje zastareva u roku od 15 godina propisanom za zastarelost krivičnog gonjenja za to delo (član 377. stav 1. Zoo).